

نگاه

«حق بر شهر» برای حیوانات خانگی

شیمایزویای

روزنامه‌نگار

چند سال پیش در کنفرانسی به ارانه جانانات براون، استاد برجسته مطالعات اسلامی در دانشگاه جورج‌تاون آمریکا، گوش می‌دادم. ارانه درباره حق انتخاب در تبعیت از قوانین فقهی در مکاتب اسلامی بود. براون می‌گفت فقه سفت و سخت حبلی را به دلیل علاقه شخصی انتخاب کرده و فقط از یک مورد سر باز می‌زند، آن‌هم داشتن و وقت‌گذراندن با سگ‌های خانگی به‌عنوان همدم و دوست انسان‌هاست. او به شوخی گفت: «البته دلیل مهم‌تر این است که سگ‌ها در جامعه ما ماندن شهروندی هستند».

استدلال شوخی-جدی جانانات براون امروز چندان هم شوخی نیست و دانشمندان مطالعات شهری بارها از مفهوم «حق بر شهر» برای حیوانات خانگی نوشته و دفاع کرده‌اند. سگ‌ها، گربه‌ها و برخی دیگر از حیوانات و موجودات زنده دهه‌ها و شاید قرن‌هاست که در فضاهای شهری ادغام شدند و در آن حضور دارند. ایران و خاورمیانه نه‌تنها از این تحول استثنا نیست، بلکه فرهنگ همدمی با حیوانات قدمت بسیاری در شهرها و محله‌ها، عادت‌های مراقبتی شهروندی، داستان‌ها، زبان و ادبیات و متون دینی و کهن دارد.

پژوهشگران جغرافیای شهری معتقدند حیوانات خانگی و اهلی، حتی حیوانات ولگرد، بر اشغال‌کردن فضاهای شهری و زیست شهر حق دارند؛ حال با همراهی انسان‌ها یا... این حق به‌جز زیست و حضور در شهر، شامل رفتار محترمانه و باکرامت، حق بر سلامت و دورماندن از آزار است. حق بر شهر برای حیوانات خانگی درست مشابه مفهوم «حق بر شهر» برای انسان‌ها، یک مفهوم یکپارچه نیست و مکان‌های مختلف هم در قوانین یکسان منعکس نشده و وجود ندارد، بلکه شهروندان و نهادهای مدنی و قانونی بر سر آن بحث می‌کنند و برای زیست بهتر، شمول‌گراتر و شایسته‌تر برای انسان‌ها، حیوانات و حتی اشیای تاریخی و مکان‌ها بر سر آن به توافق می‌رسند. حق بر شهر برای حیوانات هم هرچند در قانون خیلی از شهرها نیامده، اما به شکل فزاینده‌ای به رسمیت شناخته شده است و به شکل مقررات شهری، راهنما و از طریق پوشش‌های آگاهی‌رسانی، ترویج و اجرا می‌شود. در اینجا باید در نظر گرفت که «قانون» نه جسمی سلب، سخت و تغییرناپذیر، بلکه منعطف، خم‌شونده و در خدمت زندگی بهتر تمام ساکنان شهرها به‌عنوان موجوداتی دارای کرامت است. اهمیت انتزاعی‌بودن و تغییرپذیری‌بودن این مقررات شهری، همچنین در نظر گرفتن مشاهده‌پذیری و نیازهای حیوانات خانگی و انسان‌های همراه آنها به‌عنوان نمونه در مقاله جدید «بی‌ها ین»، استاد جغرافیای انسانی دانشگاه منچستر، منتشر شده و قابل مطالعه و بررسی دقیق است.

امروز دوباره «ممنوعیت» سگ‌گردانی در شهرهای مختلف سر زبان‌ها و رسانه‌هاست و باعث اضطراب و نگرانی شهروندانی که به دلایل متنوع اجتماعی، مراقبتی، عاطفی، پزشکی و... همراهی سگ‌ها را به‌عنوان حیوانات خانگی خود دارند، شده است. داستانی قدیمی، تکرارشونده و آزاددهنده که دهه‌هاست در کشورمان مانند هزاران طرح شکست‌خورده، هزینه‌بر و غیراصولی دیگر به شکل ضربتی اجرا خواهد شد و واضح است که نخواهد توانست سگ‌ها و گربه‌ها را از شهروندان دور کند و حتی حضور آنها در شهر را به‌عنوان یک نیاز شناخته‌شده و پذیرفته‌شده کلا مختل کند.

جالب اینجاست که این بار بانیان طرح می‌دانندکه چنین ممنوعیت‌هایی در جامعه‌های که تنوع و تکرثر را پذیرفته، توجیه دینی نخواهد داشت، بنابراین مدام از عبارت «قانون» استفاده می‌کنند. از این گذشته تمام ساختارهای دیگر برای زیست حیوانات خانگی در شهر، خانه، بیمارستان، هویایما و... فراهم است؛ پس چرا فقط باید حضور آنها در شهر ممنوع باشد؟ تا کی حق بر فضاهای عمومی، بدون رضایت شهروندان، از آنها ستاده می‌شود؟

حتی روزنامه همشهری نسبت به «عزم ساماندهی» که همه فعالان شهری می‌دانند کلمه رمز برای طرح‌های ضربتی و آسیب‌زننده مانند دستگیری کودکان کار، بر خورد با افراد دارای اعتیاد و دیگر فرودستان شهری است، هشدار می‌دهد. در این یادداشت نسبت به نبود الزامات اجرایی برای سگ‌گردانی به‌عنوان یک «پدیده اجتماعی» هشدار داده شده است. این‌کاش یک بار هم که شده با پدیده‌های اجتماعی مانند «آسیب‌های اجتماعی» روبه‌رو نشویم و محوکردن و پنهان کردن، تنها راهکار متولیان شهرها نباشد. کاش به‌جای نگرانی از حضور سگ‌ها در شهر، نگران محوشدن لبخند کودکانی باشیم که صبح‌ها در پارک‌های سرسبز با سگ‌ها و گربه‌ها بازی می‌کنند. نگران کاهش سلامت روان شهروندانی باشیم که دل‌شان به حیوانات خانگی خود گرم است و به جای آن، به فکر وضع قوانین شمول‌گرا باشیم، به فکر وضع مقررات ایمن و مسئولانه برای صاحبان حیوانات خانگی، به فکر واکسن و سلامت سگ‌های ولگرد و هزاران مسئله مهمی که دغدغه و حق شهروندان است و متولیان با ستاندن آن حق، نگرانی‌های دیگری ایجاد می‌کنند تا شهر برای شهروندان نباشد.

خبر

شناسایی و ساماندهی ۴۰۰۰ کودک کار

ایسنا؛ مدیرکل بهزیستی استان تهران با اشاره به شناسایی و ساماندهی چهار کودک کار گفت: «بهزیستی استان تهران «مجمعت شوق زندگی کودکان کار بعثت» را به عنوان پایگاهی برای نجات کودک از خیابان ایجاد و معرفی کرده است».

محمد نصیری ادامه داد: «ساختار اجرایی این مرکز بر پایه قانون حمایت از کودکان و نوجوانان مصوب سال ۱۳۹۶ طراحی شده و در عمل به‌عنوان یک الگوی چندپنجاهی، توانسته با مشارکت دستگاه‌های متعدد ازجمله نیروی انتظامی، دستگاه قضائی، شهرداری تهران، اداره کل اتباع و سازمان‌های بین‌المللی به نتایجی چشمگیر دست یابد». او با اشاره به ضرورت افزایش آگاهی عمومی درباره پیامدهای کار کودک افزود: «هر فرد زیر ۱۸ سال که برای تأمین معاش خود یا خانواده‌اش، همراه با یا بدون دریافت دستمزد، در فعالیت‌هایی مشارکت کند که سلامت جسمی، روانی یا آینده تحصیلی و اجتماعی‌اش را تهدید می‌کند، مشمول تعریف «کودک کار» می‌شود».
براساس اعلام او، از سال ۱۴۰۲ با همکاری دادستانی، شهرداری، اداره کل اتباع، وزارت دادگستری و سایر دستگاه‌های متولی، طرح ساماندهی کودکان کار و خیابان در تهران در حال اجراست.

بررسی حقوقی و اجتماعی محدودیت‌های جدید بیرون بردن سگ‌های خانگی در خیابان‌های ۱۵ شهر ایران

جریمه‌های ۵۰۰ هزار تومانی برای سگ‌های ممنوعه

پیگیری‌های «شرق» نشان می‌دهد از معاونت بهداشت وزارت بهداشت درباره نحوه آلودگی محیط توسط حیوانات خانگی استعلامی نشده است

از اواسط خردادماه روزی نبوده که خبر «ممنوعیت سگ‌گردانی» در یک

شهر به گوش نرسد. هر روز یکی از دادستان‌ها از ممنوعیت تردد و حمل‌ونقل حیوانات خانگی در یکی از شهرهای کشور خبر می‌دهد و تا این لحظه، ۱۵ شهر

این ممنوعیت را اعمال کرده‌اند؛ شهرهایی مثل مازندران، اصفهان، قزوین، همدان، تبریز، خرم‌آباد، گلستان، گرمان، لرستان، تهران، رباطکریم، مشهد، بروجرد، لواسان و ارومیه که دادستان‌های‌شان خبر از ممنوعیت حضور حیوانات خانگی در معابر عمومی و خودروهای شخصی داده‌اند.

هجدهم خردادماه گروهی از حامیان حقوق حیوانات در تجمع‌هایی اعتراضی مقابل فرمانداری‌های تبریز و اصفهان خواهان توقف سک‌کشی و تصویب قانون حمایت از حیوانات شدند، اما تنها یک روز بعد، یک «مهد سگ» در تبریز پلمب شده و صفحه‌اش در فضای مجازی بسته شده است. در تهران، افرادی که دارای حیوان خانگی بودند و با آنها در خودروی شخصی تردد می‌کردند، پیامک‌های جریمه دریافت کردند. در متن این پیامک‌ها نوشته شده است به دلیل «حمل و در آغوش گرفتن حیوانات یا سرگرم‌شدن با آنها در حین رانندگی، مبلغ ۵۰۰ هزار تومان» جریمه شده‌اند، این پیامک‌ها از سوی پلیس راهور صادر شده است. مهتاب یکی از ساکنان تهران است که در خیابان امام خمینی چنین پیامکی دریافت کرده، او می‌گوید فکر نمی‌کرده پس از سال‌ها باز هم برای داشتن حیوان خانگی، مجرم شناخته شود و مجبور به دادن جریمه باشد. از نظر او این یک رفتاری جدید است که آستانه تحمل زندگی در ایران را برایش پایین‌تر از قبل کرده است. در متن پیامکی که برای مهتاب ارسال شده، آمده است: «مالک محترم وسیله نقلیه به شماره پلاک شخصی ایران ۲۰۰... قبض صادرشده برای شما به شرح زیر است. شماره سریال.... تاریخ و ساعت.... محل تخلف خ امام نوع قبض: دورنگی وسیله نقلیه..... حمل و در آغوش گرفتن حیوانات یا سرگرم‌شدن با آنها در حین رانندگی مبلغ: ۵۰۰۰۰۰ شناسه قبض..... شناسه پرداخت..... پلیس راهور فرماندهی انتظامی ج.ا.ایران».

موج جدید مخالفت با سگ‌های خانگی، با عنوان حفاظت از سلامت عمومی به راه افتاده و مدافع سگ را کثیف و حامل بیماری می‌داند. پیگیری‌های «شرق» از وزارت بهداشت اما نشان می‌دهد از معاونت بهداشت درباره نحوه آلودگی محیط از طریق حیوانات خانگی، استعلامی نشده است. منجمت زنبیلی، رئیس گروه بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان وزارت بهداشت، درباره وظایف‌شان به «شرق» می‌گوید: «ما تنها درباره بیماری‌ها اطلاع‌رسانی و مراقبت‌های لازم را بیان می‌کنیم. وزارت بهداشت توصیه‌های لازم درباره بیماری‌هایی که به انسان منتقل می‌شود و توصیه‌ها برای سلامت انسان را اطلاع‌رسانی می‌کند».

سگ‌گردانی، بردن یا باختن

ممنوعیت‌های جدید برای بردن سگ‌ها بیرون از خانه، موجب نگرانی تعداد زیادی از کسانی شده که حیوان خانگی دارند. کاربران زیادی این روزها درباره تجربه‌شان از خشم دراین‌باره می‌نویسند.
نُمر ۱۱ سال است از یک سگ به‌عنوان حیوان خانگی مراقبت و نگهداری می‌کند. او در گفت‌وگو با «شرق» از عبارت «سگ‌گردانی» انتقاد می‌کند: «سگ، حیوانی است که نیاز دارد به صورت روزانه پیاده‌روی کند. سگ در بسیاری از کشورهای دنیا حیوان کوچ و خیابان نیست و حیوان خانگی است. آنها برای اینکه حیوان خانگی باشند، به وجود آمده‌اند و نمی‌توانند از خودشان در طبیعت مراقبت کنند. زمانی که شما اسم سگ‌گردانی روی این موضوع می‌گذارید، آن را تبدیل به یک بازی می‌کنید که یکی هم بگوید نه، من این بازی را دوست ندارم. درحالی‌که پیاده‌روی روزانه برای حیوانات خانگی و حمل‌ونقل آنها یک پدیده عادی است که اتفاق می‌افتد». او از مخالفان نگهداری از حیوانات خانگی می‌خواهد به این سؤال پاسخ دهند کسی که سگ دارد و نمی‌تواند او را به پیاده‌روی ببرد، حیوان‌آزاری محسوب نمی‌شود: «سگ هم مانند همه موجودات دیگر برای حفظ سلامتی‌اش نیاز به ورزش و تخلیه انرژی‌اش دارد. اگر این امکان را از سگ بگیریم، معنایش حیوان‌آزاری است. ضمن اینکه نمی‌توانید به من که ۱۱ سال است سگ دارم، بگویید حیوان خانگی‌ات را از بین ببر. این بسیار غیراخلاقی و غیرانسانی است و حیوان‌آزاری محسوب می‌شود».

احساس اولیه نُمر در مواجهه با خبرهای «ممنوعیت سگ‌گردانی» یک خشم بزرگ است: «این خشم ناشی از ترس است. وقتی من ۱۱ سال با یک حیوان خانگی زندگی کردم، او به بخشی جدایی‌ناپذیر از زندگی من بدل شده است. تصور اینکه یک نفر به خودش اجازه دهد با هر دلیلی بخواد این زندگی را از من بگیرد یا بالای سرش بیآورد، ترسی را به من می‌دهد که بر از خشم است». او از تجربه آزاددهنده پنج سال پیش می‌گوید که مشابه همین ممنوعیت‌ها اعمال شده بود: «در تهران، به چند پارکی که به‌طور معمول افراد سگ‌های‌شان را برای پیاده‌روی به آنجا می‌بردند، حمله کردند و چند سگ را گرفتند. پس از آن اعلام کردند سگ‌گردانی ممنوع است و هر سگی را ببینند، می‌گیرند. من حتی برای رفتن به خانه خواهرم که چند کوچ و با خانه‌ام فاصله دارد، مسیر پراضطرابی را تحمل می‌کردم و مدام به این فکر می‌کردم که اگر پلیس من را ببیند و بخواهد سگم را بگیرد، با همه بی‌دفاعی که ما در برابر آنها داریم، چه واکنشی می‌توانم نشان دهم که از سگم محافظت کنم. به همین دلیل برای محافظت از او روزهای طولانی در خانه ماندم. او مواجهه با چنین محدودیت‌هایی را متفاوت از محدودیت‌های عادی می‌داند که به دلیل رفتن به سر کار یا جاهای دیگر با آن روبه‌رو است: «ما به صورت روزمره سر کار می‌رویم و در برخی مکان‌ها نمی‌توانیم با سگ‌مان برویم، این موضوع ادیت‌کننده نیست، اما اینکه سیستمی وجود دارد که به حیوان خانگی من اجازه بیرون‌رفتن نمی‌دهد، باعث شد من عذاب وجدان بگیرم».

سال‌ها ممنوعیت

آمار اعلام‌شده از سوی سازمان دامپزشکی کشور نشان می‌دهد بین شش تا هشت میلیون سگ خانگی در کشور وجود دارد. فقط در تهران، در سال ۱۴۰۲ به ازای هر ۱۰ نفر، یک سگ شناسنامه‌دار وجود داشته است. این آمارها نشان می‌دهد جامعه به سمت سبک جدیدی از زندگی در حال حرکت است که با ممنوعیت مواجه شده؛ ممنوعیتی که به باور پژوهشگران جامعه‌شناسی شهری، حقوق‌دانان و دامپزشکان راهکاری غیرعملی و نادرست به نظر می‌رسد. آغاز واکنش‌ها به نگهداری حیوانات خانگی به دهه ۸۰ برمی‌گردد، اما در دهه ۹۰ ممنوعیت پیاده‌روی با سگ در پارک‌ها و اماکن عمومی در چندین شهر ازجمله تهران، مشهد، شیراز، اصفهان و کرج اجرایی شد. مأموران شهرداری با نیروی انتظامی در برخی موارد، حیوانات را ضبط یا به مراکز نگهداری منتقل کردند. در تیرماه سال ۱۴۰۰ کارزاری در اعتراض به برخورد با سگ‌گردانی و اصلاح قوانین این حوزه به راه افتاد که بیش از ۲۱ هزار امضا برای آن جمع شده است. اما در آبان‌ماه ۱۴۰۰، ۷۵۰ نفر از نمایندگان مجلس طرحی با عنوان «صیانت از حقوق عامه در مقابل حیوانات مضر و خطرناک» ارائه کردند که هنوز به تصویب نرسیده است. اصلی‌ترین بخش این طرح، ممنوعیت نگهداری از حیواناتی مثل سگ و گربه است که از آنها، در کنار برخی از حیوانات، با عنوان «وحشی، نامتعارف، مضر و خطرناک» یاد شده است. در این طرح مجلس، جریمه نگهداری از حیوانات خانگی بین ۳۵ تا ۱۰۵ میلیون تومان اعلام شده است. واردات، تولید، تکثیر، پرورش، خریدوفروش، حمل‌ونقل و گرداندن حیوانات «مضر و خطرناک» از جمله سبک‌ها را ممنوع اعلام کرده و جریمه سس‌کشی معادل ۱۰ تا ۳۰ برابر حداقل حقوق اعلامی از سوی وزارت کار برای آن تعیین کرده است. این طرح، اتحادیه صنف مشاوران املاک را موظف کرده ممنوعیت نگهداری حیوانات موضوع این قانون را در قراردادهای اجاره گنجانند. همچنین سه ماه توقیف برای خودروی حامل حیوان خانگی در نظر گرفته شده است. این طرح در همان زمان با اعتراض و واکنش‌های شدیدی روبه‌رو شد. اولین کارزار در دفاع از حقوق حیوانات خانگی در سال ۹۶ به راه افتاده و تا امروز بیش از ۱۳۰ هزار کارزار با این کلیودازه‌ها در سایت کارزار ثبت شده است. البته همه این موارد در حمایت از حق حضور حیوانات خانگی در شهر و حمایت از حقوق حیوانات نیستند و بعضی در مخالفت با آنها فعالیت می‌کنند. اما تعداد کارزارهایی که در دفاع از حقوق حیوانات خانگی شکل گرفته،

نسیم‌سلطان‌بیگی

به‌طور چشمگیری بیشتر است. مجموع امضاهای تمام کارزارهای مرتبط با این موضوع ۸۳۹هزارو ۵۸۶ بوده که نشان‌دهنده حساسیت این مسئله از سوی جامعه است. چهاردهم خردادماه امسال کارزاری با عنوان «نه به ممنوعیت

سگ‌گردانی؛ مردم را مقابل هم قرار ندهید» به راه افتاده که تا امروز بیش از ۱۶ هزار نفر آن را امضا کردند. تیرماه سال ۱۴۰۱ نیز کارزار مشابهی به راه افتاده بود که توانست ۱۱ هزار امضا جمع کند.

ممنوعیتی که قانونی نیست

مخالفان نگهداری حیوانات خانگی به برخی از مواد قانونی استناد می‌کنند و براساس این خواهان برخورد با کسانی می‌شوند که حیوان خانگی دارند. محسن برهانی، حقوق‌دان، درباره مسئله حاکمیت قانون به «شرق» می‌گوید: «زیرمجموعه «اصل قانونی‌بودن» دو اصل مهم دیگر وجود دارد به نام «اصل قانونی‌بودن جرم و مجازات»، به این معنا که هیچ رفتاری جرم و ممنوع نیست، مگر اینکه قانون‌گذار آن را ممنوع اعلام کرده باشد و هیچ نوع مجازاتی قانونی و مجاز نیست، مگر اینکه قانون‌گذار آن را با بیان قانونی تعیین کرده باشد». به گفته او، هیچ شخصی منکر این موضوع نیست که باید در این موضوع اقدام به ایجاد مقررات روشن کرد: «ایجاد مقررات» با ایجاد «جرم» و تعیین «مجازات» متفاوت است. مقررات و مباحث مرتبط با تنظیم‌گری در حوزه‌های تخصصی یا عمومی اقدام به کدگذاری می‌کنند تا برخی موازین و سازوکارها رعایت شود و نظم یا سیستم اجتماعی مختل نشود. این مسئله متفاوت از جرم‌انگاری است. جرم‌انگاری یک رفتار را آن‌چنان برخلاف حقوق مردم و نظم جامعه می‌داند که با ابزار کیفری را آن برخورد می‌کنند. به همین دلیل مقررات کیفری به‌طور استثنائی استفاده می‌شود و اتفاقاً توصیه می‌شود که قوانین کیفری باید آخرین ابزار باشند».

برخی از مخالفان تلاش می‌کنند ماده ۶۸۸ بخش تعزیرات را مستند چنین برخوردهایی اعلام کنند. اما برهانی استناد به این ماده در موضوع سگ‌گردانی را استناد دقیقی نمی‌داند: «اساسا نمی‌توان سگ‌گردانی را به صورت مطلق مصداق تهدید علیه بهداشت عمومی دانست. قانون‌گذار در این ماده درباره اقداماتی جرم‌انگاری کرده که به خودی خود بهداشت عمومی را تهدید کند. اگر شخصی در ماشینش حیوان خانگی داشته باشد یا او را قلاهد بیرون برده باشد یا در آغوش گرفته باشد و در خیابان راه برود، تهدیدی برای بهداشت عمومی نیست. بسیاری از حیوانات خانگی تحت نظارت پزشک هستند و صاحبان آنها رسیدگی‌های پزشکی را انجام می‌دهند. صرف داشتن حیوان خانگی، تهدیدی علیه بهداشت عمومی محسوب نمی‌شود».

در این ماده قانونی، قانون‌گذار وقتی درباره آلوده‌کردن محیط حرف می‌زند، مواردی مانند آلوده‌کردن آب آشامیدنی، دفع غیربهداشتی فضولات انسانی، دامی، مواد زائد و ریختن مواد مسدودکننده در رودخانه، زباله در خیابان‌ها، کشتار غیرمجاز و مواردی از این دست را مطرح می‌کند: «شما نمی‌توانید بگویید صرف همراه‌داشتن سگ تهدید علیه بهداشت عمومی است. اگر کسی فضولات حیوانش را در جامعه پخش کرد، می‌توان به آن شخص گفت علیه بهداشت عمومی اقدام کرده، نه همه کسانی که حیوان خانگی دارند مرتکب چنین رفتاری می‌شوند. نمی‌توان همه شهروندان را دستگیر کرد و گفت برخی از شما در خیابان اشغال می‌ریزید. باید کسانی

را که اشغال در خیابان می‌ریزند، دستگیر کرد. بنابراین به صورت کلی نمی‌توان گفت همراه‌داشتن حیوان خانگی یا سگ‌گردانی یا همراه‌داشتن سگ تهدید علیه بهداشت عمومی است.

در تبصره همین ماده، قانون‌گذار گفته است برای اینکه مشخص کنیم چه چیزی تهدید علیه بهداشت عمومی و آلودگی محیط زیست است، وزارت بهداشت یا سازمان حفاظت محیط زیست یا سازمان دامپزشکی حسب مورد باید درباره اعلام جرم اقدام کنند».

برهانی در پاسخ به این سؤال که آیا چنین اظهارنظرهایی می‌تواند اساس قانون‌گذاری باشد؟ می‌گوید: «اگر چنین اظهارنظری وجود داشته باشد، باید مورد بررسی قرار بگیرد که به چه دلیل چنین ادعایی شده است. اظهارنظر مستند سه نهاد در این زمینه می‌تواند کارساز باشد».

برخی دیگر، مواد ۶۱۸ و ۶۱۹ تعزیرات را مطرح می‌کنند. ماده ۶۱۸ تعزیرات می‌گوید: «هرکس با هیاهو و چنگال یا حرکات غیرمتعارف یا تعرض به افراد موجب اخلال نظم، آسایش و آزارش عمومی گردد یا مردم را از کسب‌وکار بازدارد به حبس از سه ماه تا یک سال و ۷۴ ضربه شلاق محکوم خواهد شد». در ماده ۶۱۹ نیز نوشته شده: «هرکس در اماکن عمومی و غیرعمومی مزاحم زسان یا اطفال با الفاظ و حرکات مخالف شئون و حیثیت آنها شود به حبس دو تا شش ماه همچنین به ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌شود». به گفته برهانی، نبود تطبیق سگ‌گردانی با این دو ماده نیازمند سواد حقوقی هم نیست: «طرح این مواد، ریشه در عدم درک و تفسیر درست قوانین کیفری دارد. برخی می‌گویند حضور سگ در مجامع عمومی مانند پارک یا خیابان باعث ترس شهروندان می‌شود. ترس شهروندان نمی‌تواند منشأ ممنوعیت و قانون‌گذاری باشد و ما چنین مقرره حقوقی در نظام حقوقی نداریم».

او در پاسخ به این استدلال که برخی از حیوانات خانگی به دیگر شهروندان حمله می‌کنند، می‌گوید: «اگر چنین آسیبی به شهروندی وارد شود، این جرم است و زیرمجموعه برخی از مواد مانند جرح قرار می‌گیرد. جرم متناسب به صاحب حیوان است و بسته به میزان قصورش، مجازات می‌شود. اما اینکه در برخی موارد ممکن است چنین اتفاقی بیفتد به معنای تهدید بهداشت عمومی نیست. اینکه برخی از موارد یا برخی از حیوانات خانگی یا سگ‌ها به برخی از شهروندان یا عابران پیاده آسیب رسانند، دلیل این نیست که صرف سگ‌گردانی منشأ تهدید علیه بهداشت عمومی است». او بر این باور است که این حوزه نیاز به مقررات‌گذاری و تنظیم‌گری دارد: «تخصص باید سگ‌هایشان را با قلاهد بیرون بیآورند یا اگر چته سگ آنها از یک حدی بزرگ‌تر است، باید پوزه‌زده داشته باشند و امثال این قواعد و مقررات. این مقررات امری ضروری است. اما اینکه به صورت کلی ممنوعیت را شر به شهر و بدون مستند قانونی و به ادعای تهدید علیه بهداشت عمومی راه بیندازیم، با قواعد حقوق عمومی و قانون‌گرایی سازگاری ندارد و باید نهادهای حاکمیتی اقدام به ایجاد مقررات روشن برای نظم‌بخشیدن به این موضوع بکنند. ممنوع دانستن این موضوع با موازین قانونی سازگاری ندارد». یکی از دیگر مباحث مطرح‌شده دراین‌باره، مباحث شرعی است: «در نظر شرعی، نگهداری حیوان خانگی و به همراه داشتن سگ شرعا حرام نیست؛ یک عمل مباح است. در حیطه تکالیف فردی، شریعت و به‌عنوان مثال درباره طهارت، نجاست و امکان نماز، زمانی که حیوان خانگی وجود دارد یا اجزای حیوان خانگی روی لباس است، مباحث شرعی فردی مطرح می‌شود. پس با توجه به این موارد باید گفت نگهداری حیوان خانگی و سگ‌گردانی از لحاظ شرعی حرام محسوب نمی‌شود و به برخورد با این پدیده مستند به شریعت نیست و این استدلال چیزی که عین افتاد که بیش از ۲۱ هزار امضا برای آن جمع شده است. البته همه این موارد در حمایت از جامعه باین‌حال دغدغه بخشی را جامعه این است که تصور می‌کنند داشتن حیوان خانگی با موازین اسلامی یا سبک زندگی اسلامی مغایرت دارد و معتقدند این اقدام منشأ حساسیت‌زدایی از قشر متدین و مشرع جامعه است. برهانی با انتقاد از این دغدغه می‌گوید: «برخی از سخنرانان به این موضوع اشاره کردند که برخی از اقدامات مثل سگ‌گردانی باعث حساسیت‌زدایی از جامعه شده و موجب می‌شود هسته سخت طرفداران نظام به‌عزم آنها از نظام و اسلام دلسرد شوند. این یک اشتباه است و اساسا این یک موضوع فرهنگی است که ارتباطی به اسلام ندارد. بخشی از جامعه می‌خواهند این سبک زندگی را داشته باشند که منافاتی با شرع ندارد، اما چون تلقی آنها این است که این اقدامات حساسیت‌زدایی است وارد این حوزه شدند. من در این موضوع به‌شدت احساس نگرانی می‌کنم».

او معتقد است هر چند وقت یک بار بخشی از افراد و فعالان اجتماعی برای حاکمیت، دولت و دستگاه قضا و نیروهای امنیتی «مسئله‌سازی» می‌کنند: «مسائل کم‌اهمیت جامعه را پررنگ و فضای اجتماعی را تحریک می‌کنند و نهادهای حاکمیتی را به مداخله در این موضوعات سوق می‌دهند. با این کار اولویت‌های اصلی نظام تقنینی، قضائی و امنیتی به حاشیه رانده می‌شود و این موضوع خطرناکی است».

خبرهای روز

کودکان زیر ۹ ماه در معرض خطر ابتلا به سرخک

ایلنا؛ معاون بهداشت وزارت بهداشت در راستای اقدامات این معاونت برای پیشگیری از شیوع بیماری سرخک در کشور توضیحاتی ارائه کرد. علیرضا رئیسی در پاسخ به این سؤال که با توجه به اینکه هشدارهای مبنی بر حضور اتباع و شیوع سرخک در کشور داده شده است، وزارت بهداشت در زمینه نظارت و کنترل این بیماری چگونه عمل خواهد کرد، گفت: «اولا کسانی که وارد کشور می‌شوند، دو گروه هستند؛ یک گروه کسانی هستند که به صورت رسمی وارد می‌شوند و گروه دیگر به صورت غیررسمی وارد می‌شوند که مشکل اصلی ما با گروه‌های غیررسمی است». او افزود: «گروه‌های غیررسمی در بعضی مواقع حتی حضورشان بسیار کوتاه‌مدت است. به‌طور مثال یک یا دو هفته یا یک ماه می‌مانند و در سکونتگاه‌های غیررسمی هستند. یعنی تحت پوشش شبکه قرار نمی‌گیرند و بیشترین مشکل همین است». رئیسی ادامه داد: «بهترین کاری که اکنون می‌توانیم انجام دهیم این است که اولاً درخواست داشته باشیم تا مرزها کنترل شود. از طرفی با توجه به اینکه سروای حذف سرخک و سرخچه را برای کشورمان دریافت کرده‌ایم، اگر مواردی از سرخک وارد شود، با توجه به اینکه ما کودکان زیر ۹ ماه را واکسن نمی‌زیم، آنها یکی از گروه‌هایی هستند که می‌توانند مبتلا شوند. به همین دلیل مجبوریم اگر ببینیم یک پاندمی رخ داده است، جمعیت وسیعی را دوباره واکسن بزنیم؛ یعنی این موضوع هزینه بزرگی را بر دوش ما می‌گذارد». او افزود: «متأسفانه در مرزهای شرقی ما این معضل فعلا وجود دارد. به‌طور مثال، در بحث فلج اطفال ۲۰ سال است حتی یک مورد هم در کشور نداشته‌ایم. اما برای اینکه اطمینان حاصل کنیم که حذف فلج اطفال همچنان پابرجاست، مجبوریم در مرز شرقی کشور حتی از فاضلاب‌ها نیز نمونه‌گیری کنیم و به آزمایشگاه بفرستیم که اگر مورد مثبتی در منطقه‌ای دیده شود، دوباره آن منطقه را واکسن بزنیم».

نگرانی از وضعیت کودکان پناهنده

در نشست که برای امضای تفاهم‌نامه در حوزه کودکان اتباع برگزار شد و طی آن تفاهم‌نامه‌ای برای تقویت و گسترش حمایت از کودکان و زنان افغان در ایران به امضا رسید، اعلام شد وضعیت کودکان پناهنده نگران‌کننده است. نادر باراحمدی، رئیس مرکز امور اتباع مهاجرین خارجی وزارت کشور، در این نشست مشترک نماینده موقت یونسف در ایران با رئیس مرکز امور اتباع مهاجرین خارجی وزارت کشور، به وضعیت نگران‌کننده این کودکان اشاره کرد و گفت: «در ملاقات‌های مستقیم با پناهندگان، پناه‌جویان و آوارگان، وضعیت کودکان بسیار مرا نگران کرده است. ما تلاش می‌کنیم از امکانات کشورمان برای مدیریت این موضوع همه افراد را تحت پوشش قرار دهیم». او ادامه داد: «در حوزه زنان و کودکان مسئولیت ما و شما را دوچندان می‌کند که خدمت مضاف به این افراد را ارائه دهیم. در خانواده‌های افغانستانی به دلیل جمعیت زیاد فرزندان که دارند، باید بیشتر زنان را تحت حمایت قرار دهیم؛ زیرا آنها رنج‌های فراوانی در زمینه بزرگ‌کردن فرزندان خود تحمل کرده‌اند و متأسفانه باورهای نادرست قدیمی باعث شده به این قشر در جامعه افغانستانی توجه کمتری شود».